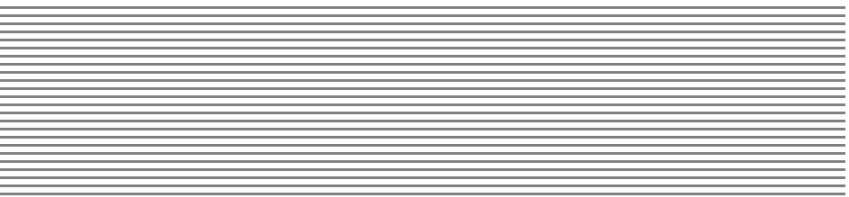

Studiu privind dezvoltarea și implementarea soluției **e-Dosar judiciar**

 Millennium DPI Partners

Accesul la Justiție în Moldova

Proiect finanțat de Departamentul de Stat al SUA,
Biroul pentru Democrație, Drepturile Omului și Muncă

Campania Națională
pentru o Justiție Sănătoasă

E-DOSAR JUDICIAR:

prezentare generală

Soluția informatică e-Dosar judiciar (SI e-DJ) este un sistem informațional interconectat la Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor (PIGD) care asigură posibilitatea de a depune online în instanțele naționale de judecată cereri de chemare în judecată și materiale judiciare și de a le administra de la distanță. Astfel, soluția e-DJ are avantajul de a reduce costurile și timpul solicitat în procesul depunerii actelor judiciare, oferă o trasabilitate mai ușoară a documentelor și un acces instantaneu la dosare, toate acestea contribuind la soluționarea mai rapidă a cauzelor, la îmbunătățirea accesului la justiție pentru cetățenii moldoveni, dar și la sporirea transparenței, eficienței și responsabilizării sistemului de justiție.

E-DJ a fost dezvoltat cu suportul oferit de Agenția SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin intermediul proiectului „Justiție Transparentă”, implementat de compania Millennium DPI Partners, LLC în Moldova. Varianta pilot a e-DJ a fost lansată spre utilizare în anul 2019 și testată inițial pentru cauzele civile de către avocații din circumscripția Judecătorei Cahul și a Curții de Apel Cahul. Funcționalitățile e-DJ urmau a fi evaluate și îmbunătățite etapizat, cu efort guvernamental, apoi extinse spre utilizare pe toate tipurile de cauze și cu implicarea tuturor categoriilor de participanți procesuali cu drept de a depune și administra cereri și dosare judiciare. Lipsa resurselor guvernamentale financiare și umane, dar și pandemia COVID-19 au determinat sistarea utilizării și promovării e-DJ, precum și extinderea utilizării acestuia pentru dosarele penale.

Studiul privind dezvoltarea și implementarea soluției e-Dosar judiciar

Pentru a valorifica efortul depus în dezvoltarea e-DJ, dar și pentru a determina cadrul de acțiuni ce urmează a fi realizat, Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești (AAIJ) a solicitat suportul proiectului „Accesul la justiție în Moldova”, finanțat de Biroul pentru Democrație, Drepturile Omului și Muncă al Departamentului de Stat al SUA, pentru evaluarea funcționalităților curente ale e-DJ și pentru elaborarea unui plan de acțiuni necesare dezvoltării și extinderii utilizării e-DJ în Republica Moldova.

Ca răspuns la solicitarea AAIJ, proiectul „Accesul la justiție în Moldova” a elaborat Studiul privind dezvoltarea și implementarea soluției e-Dosar judiciar. Realizarea acestui studiu susține eforturile Ministerului Justiției (MJ) de a implementa reformele descrise în Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției (2022–2025) și în Planul de acțiuni aferent. Studiul abordează obiectivul 3.3.2. al acestui document de politici publice – Implementarea dosarului electronic judiciar.

Viziunea de dezvoltare a e-DJ

E-DJ a fost dezvoltat drept o platformă de comunicare judiciară propusă spre utilizare avocaților. Perioada pandemică și practica altor state au demonstrat că sistemele de tip e-DJ pot asigura continuitatea activităților de realizare a justiției pe timp de criză, eficientizează cheltuielile publice și sporesc accesul la justiție, impunându-se drept instrumente importante de comunicare cu instanțele de judecată care pot fi utilizate de către toate categoriile de profesioniști, reprezentanți ai autorităților publice și cetățeni.

Extinderea utilizării e-DJ pentru toate categoriile de participanți procesuali, inclusiv profesioniști din domeniul justiției, autorități publice, persoane juridice și fizice, reprezintă viziunea Ministerului Justiției de dezvoltare a e-DJ pentru următoarea perioadă.

Implementarea e-DJ: economii pentru instanțele naționale de judecată

Cheltuielile instanțelor de judecată pentru hârtie, imprimare și corespondență

8 212 844 lei

50%

4 106 422 lei

În anul 2021, în cadrul instanțelor naționale au fost examinate **78 231** de dosare civile, **4 931** de dosare în contencios administrativ și **14 220** de dosare penale.

Pentru examinarea unui dosar, instanța de judecată cheltuie cel puțin **82** de lei pentru hârtie, imprimare și corespondență per dosar civil/ de contencios administrativ și **98** de lei pentru hârtie per dosar penal, imprimare (*50 de lei*) și corespondență (*38 de lei*).*

Prin utilizarea e-DJ, costurile se pot reduce cu cel puțin 50% în primul an de implementare.

Dosare civile

Cheltuieli de cel puțin 82 de lei per dosar

78 231

6 414 942 lei

Dosare contencios administrativ

Cheltuieli de cel puțin 82 de lei per dosar

4 931

404 342 lei

Dosare penale

Cheltuieli de cel puțin 98 de lei per dosar

14 220

1 393 560 lei

Implementarea e-DJ:

economii pentru organele procuraturii și cetățeni în dosarele penale

Cheltuieli per dosar penal

3 555 000 lei

50%

1 777 500 lei

În anul 2021, în cadrul instanțelor naționale au fost examinate **14 220** de dosare penale.

Participarea în cadrul unui dosar penal îl costă pe cetățean, profesionist (avocat sau procuror) cel puțin **250** de lei - **200** de lei pentru transport, **50** de lei pentru hârtie și imprimare.*

Prin utilizarea e-DJ, costurile se pot reduce cu cel puțin 50% în primul an de implementare.

Dosare penale

Cheltuieli de cel puțin 250 de lei per dosar

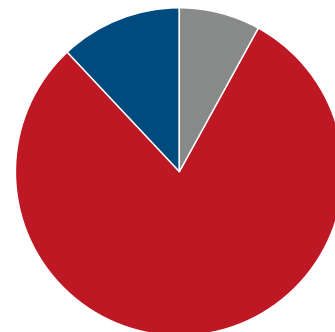
14 220

3 555 000 lei

hârtie
30 lei

imprimare
20 lei

transport
200 lei

Implementarea e-DJ:

economii pentru cetățeni, profesioniști și autorități publice per dosare civile și în contencios administrativ

Cheltuielile cetățenilor, profesioniștilor și autorităților publice per dosar

12 474 300 lei

50%

6 237 150 lei

Participarea în cadrul unui dosar civil/în contencios administrativ îl costă pe cetățean, profesionist, autoritate publică cel puțin **150** de lei - **100** de lei pentru transport, **50** lei pentru hârtie și imprimare*.

În anul 2021, în cadrul instanțelor naționale au fost examinate **78 231** de dosare civile și **4 931** de dosare în contencios administrativ.

Prin utilizarea e-DJ, cetățenii, profesioniștii și autoritățile publice ar economisi, în comun, **12 474 300** de lei.*

Prin utilizarea e-DJ, costurile se pot reduce cu cel puțin 50% în primul an de implementare.

Dosare civile

Cheltuieli de cel puțin 150 de lei per dosar

78 231

11 734 650 lei

Dosare contencios administrativ

Cheltuieli de cel puțin 150 de lei per dosar

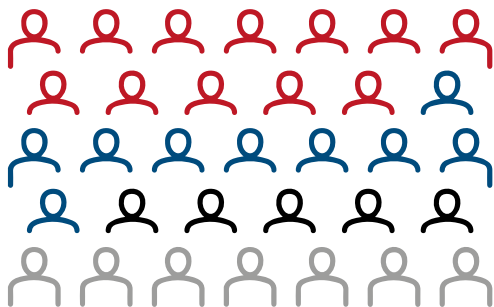
4 931

739 650 lei

Implementarea e-DJ: beneficiari și economii totale

Implementarea e-DJ în format extins poate produce efecte asupra unui cadru vast de beneficiari și poate aduce tuturor economii de cel puțin 24 261 744 de lei per an

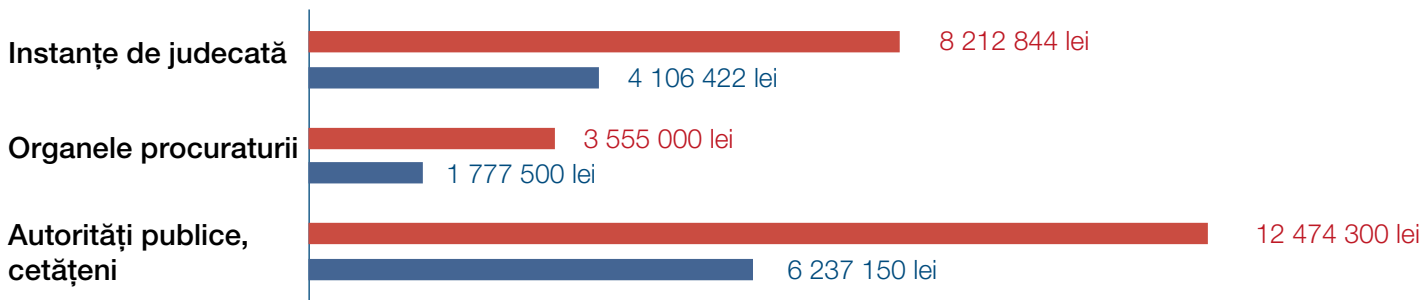
Beneficiari de impact

700 de procurori
2 157 de autorități publice
2 095 de avocați
12 000 de polițiști
252 231 de persoane juridice altele decât autoritățile publice
Toate instanțele naționale de judecată
Toți cetățenii Republicii Moldova care vor dori să devină utilizatori ai e-DJ

Cheltuieli totale
2021

50%

Economii prognozate
2023

Constatările Studiului privind dezvoltarea și implementarea soluției e-Dosar judiciar

Versiunea actuală a e-DJ este avansată din punct de vedere tehnic și oferă un cadru adecvat pentru îmbunătățirea funcționalității sale și adaptarea la nevoile și așteptările utilizatorilor. Cu toate acestea, în timpul testării sistemului e-DJ, au fost constatate anumite deficiențe și lacune care, dacă ar fi remediate, ar permite funcționarea adecvată a e-DJ. Din perspectiva erorilor tehnice, autorii cercetării subliniază că neadoptarea unor măsuri corective ar compromite întregul proces de utilizare a sistemului și ar întârzia și mai mult implementarea modulului e-DJ la nivel național.

Se recomandă atât rezolvarea unor erori și disfuncționalități specifice, constatate în timpul testelor funcționale, cât și îmbunătățirea și extinderea funcționalităților actuale ale modulului e-DJ. Rezolvarea deficiențelor tehnice ar asigura: integrarea e-DJ cu alte sisteme de e-guvernare și registre publice (de exemplu, registrul populației și registrul persoanelor juridice); simplificarea procesului de colectare și schimb de date; creșterea cadrului de interactivitate cu utilizatorii prin îmbunătățirea designului aplicației.

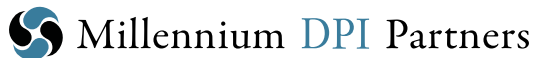
Constatările și concluziile cercetării au permis formularea recomandărilor specifice pentru Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii și Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești. Cele mai importante sunt enumerate mai jos:

1. A extinde utilizarea e-DJ pentru toate categoriile de profesioniști și reprezentanți ai organelor de ocrotire a normelor de drept (procurori, avocați, poliție, executori judecătorești).
2. A extinde utilizarea e-DJ în toate categoriile de cauze – civile, penale, în contencios administrativ.
3. A iniția implementarea e-DJ la nivel național cât mai curând posibil, pentru a răspunde nevoilor avocaților și cetățenilor și pentru a îmbunătăți calitatea și accesibilitatea justiției.
4. A identifica resursele financiare necesare care pot fi alocate pentru îmbunătățirea și implementarea e-DJ. La necesitate, a solicita asistență din partea donatorilor.
5. A elimina erorile tehnice identificate în timpul testării e-DJ și a dezvolta funcționalități necesare pe baza reglementărilor în vigoare.
6. A crește interactivitatea și atractivitatea aplicației, pentru a fi mai ușor de utilizat.
7. A iniția modificări legislative pentru a institui un cadru procedural optim pentru utilizarea e-DJ. Analizând dispozițiile Codului de procedură civilă, a fost identificată o eroare gravă (articolul 171, alineatul (1)) care creează confuzie și ar putea împiedica utilizarea e-DJ¹. Deficiențele legislative trebuie să fie înlăturate pentru a facilita implementarea e-DJ la nivel național.
8. A elabora și pune în aplicare cursuri de formare privind e-DJ pentru diferite grupuri de utilizatori, în parteneriat cu actorii relevanți (Uniunea Avocaților și Institutul Național al Justiției).

9. A monitoriza și supraveghea funcționalitatea sistemului e-DJ, precum și a asigura întreținerea continuă a acestuia. Având în vedere numărul mare de utilizatori ai e-DJ, se recomandă instituționalizarea unui centru de sprijin informațional în cadrul AAJ pentru a oferi îndrumare utilizatorilor și a colecta feedback-ul acestora cu privire la utilizarea aplicației.
10. A crește nivelul de interconectare a sistemului e-DJ cu alte registre și sisteme publice (de exemplu, Registrul populației, Registrul persoanelor juridice, sistemele informaționale automatizate ale Ministerului de Interne și ale Procuraturii), prevenind colectarea dublă a informației și supraîncărcarea utilizatorilor.
11. A elabora o strategie pe termen mediu privind digitalizarea domeniului justiției și a cadrului aferent, care să acopere o perioadă de cel puțin trei ani, astfel încât eventualele necesități de interconectare să poată fi planificate din timp, coordonate și susținute din fonduri publice.

* Calculul detaliat al cheltuielilor și economiilor, posibile a fi obținute prin e-DJ, sunt prezentate în versiunea integrală a *Studiului privind dezvoltarea și implementarea soluției e-Dosar judiciar*, disponibilă pe pagina web www.justitietransparenta.md.

1. Prevederile articolului 171, alin. (1) Cod de Procedură Civilă indică expres că cererile de chemare în judecată, cererile de apel, de recurs, de revizuire, de eliberare a ordonanțelor judecătorești, precum și oricare alte cereri sau acte procedurale pot fi depuse în instanța de judecată prin intermediul Programului integrat de gestionare ale dosarelor (PIGD), care este unic pentru întreg sistemul judecătoresc. În realitate, în conformitate cu prevederile Regulamentului privind organizarea și funcționarea Sistemului informațional judiciar, PIGD este o aplicație unică de documentare automatizată, evidență și control a activității de gestionare electronică a dosarelor și altor materiale procesuale emise de instanțele de judecată, fiind considerată drept sistem intern de management al materialelor procesuale, având în calitate de utilizatori potențiali doar judecătorii și colaboratorii instanțelor, fără drept de acces pentru cetățeni. Conform aceluiași Regulament, aplicația care permite cetățenilor să depună cereri de chemare în judecată în format online este e-DJ. Astfel, constatăm că această prevedere este eronată și poate induce în eroare utilizatorii.

Proiectul „Accesul la Justiție în Moldova” este implementat de Millennium DPI Partners din fondurile Biroului pentru Democrație, Drepturile Omului și Muncă al Departamentului de Stat al SUA.

Adresa: Str. Amenească, 27, et. 3, Chișinău MD-2012, Moldova /
Email: info@justitietransparenta.md; Web: www.justitietransparenta.md

Decembrie 2022

